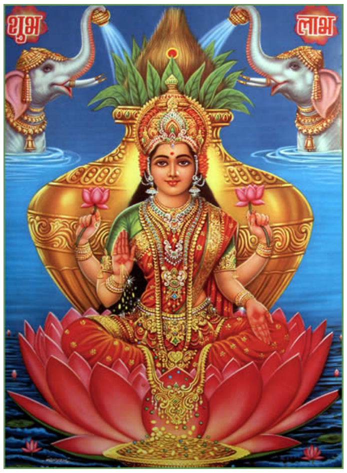

ఒక వైపు శ్రీదేవి, ఒక వైపు శ్రీ వాణి
యిరువురి మధ్యన కొలువున్న గణపతి
ఒక చేత కుడుములను ఒడుపుగా పట్టిన,
మారు చేతిన మంచి దీవెనల నిమ్మా.

నిర్మలపు కన్నులలో నిగ్గుగా కరుణతో
వీణ పట్టిన తల్లి వాణి విద్దెల రాణి
అన్నము పెట్టెడి అమ్మ ఓ యమ్మా!
పలుకులలో చందము, పసను గూర్చమ్మా!

శ్రీ వెంకటేశుని శృంగారి శ్రీ రాణి
అలమేలు మంగమ్మ అలనాటి సీతమ్మ
అంబుజాక్షిణి తల్లి ఆది లక్ష్మిదేవి
అందించవే యమ్మ ఐస్వర్యము కీర్తి.

రామ రామా! రామ వైకుంఠ ఆరామ
శ్రీ దేవి, భూ దేవి కౌస్థభా దామ
శ్రీకర, శుభకర, శేషాద్రి గిరి సోమ
వెంకటాపుర ధామ, విశ్వాభిరామ

మురళి గాన లోల ముదిత మానస చోర
మధుసూదన హరే మదన గోపాల
మోహన కేశవా మము దయతో నేలర
మోహతిమిర నాశ గీతోపదేశ.

ఉపోద్ఘాతము

ఓం శ్రీ గురుభ్యోనమః

వ్యాస మానస కమలంలో మధుర భావనగా వెలసి, భక్తి సౌరభం వెదజల్లుచూ, బమ్మెర భ్రమర ఆశ్వాదితమై, తియ్యని తేనెలొలికే భాగవతామృతం, ఎవరికి రుచింపదు? ఆ మధుర రసాన్ని గ్రోలని భక్తులెవరు భువిన ? భగవంతుడు శ్రీ మహావిష్ణువు రస స్వరూపుడు, అనగ తియ్యని తేనెలాంటి హృదయమువాడు, ఆయన మనసు తియ్యన, పేరు తియ్యన, పలుకు తియ్యన, రూపు తియ్యన, క్రియలు తియ్యన. శ్రీమద్ భాగవతం, ఆ తియ్యదనానంత ఒక చోట జమ పర్చి, పాకంచేసి, తియ్య తియ్యని పదార్థాలుగా చేసి, ఎవరికి ఏవి యిష్టమో తీసుకోండి యని పంచుతుంది. భగవంతుని రూపురేఖలు, లీలా విశేషాలు యభివర్ణించడం, ఆత్యంత క్లిష్ట మైననూ, భాగవతం చాలా వరకా కల్యాణ గుణములను అందుకొని, వివరించి మనకు అందిస్తుంది. మాన్యుడు పోతన ప్రభుదులు ఆస్వామి కథలను, లీలలను, గుణాభి చాలనములను చక్కగా, సొంపగు వర్ణనలతో, అలంకారములతో అందించారు. భక్తి లేనిదే భావము రాదు, భావము లేనిదే భాష రాదు. శ్రీహరి కృపలేనిదే యివి రెండు ఒకచోట సమకూరవు. భక్తి తత్పరతతో నిండిన పోతన భాగవతము అందుకే సంపూర్ణమైన సొగసులతో జగత్ ప్రసిద్ధమైనది. అందుకే యింకెవ్వరు కవులు భాగవతం జోలికి పోలేదు.

తిరుమలేసుడు, శ్రీ వెంకటేసుని మంగళాశాసనముతో ఆ భాగవత సారాంసాన్ని పాటల రూపంలో మీకు అందించ సాహసిస్తున్నాను. శ్రీనివాసుని దయతో యీకార్యము సిద్దమవుతుందని నాకు నమ్మకముంది. యీ భాగవత యజ్ఞము ఎంతకాలం, ఏరీతిలో కొన సాగుతుందో ఆలోచించేకన్నా ఆ శ్రీనివాసుని కే వదిలేద్దాము.

భాగవతము యనగ భక్తి, జ్ఞానము, వైరాగ్యము, తపము, ముక్తి యని యర్థము. వీనిలో మనకు ఏది సులభము యని ప్రశ్నించిన, అందరికి తెలిసిన సమాధానము ఒక్కటే, యది హరి పాదారవిందముల పై నిర్మల భక్తే ! హృదయములో మేల్కొన్న నిర్మల మధుర భక్తే సాధనతో పరిణితి చెంది సంపూర్ణ దశకు చేరినపుడు మనసులో జ్ఞానము ఉద్భవిస్తుంది. భక్తి, జ్ఞాన సమ్మేళనముతో జీవికి వైరాగ్యము కల్గుతుంది. యీ త్రివేణీ సంగమముతో హృదయపీఠము త్రిగుణాకృతమై, భగవంతుని కొరకు తపమే సాధనమై,

త్రిదండముల మీద యాధి పత్యము గడించి త్రిధామునిపై లగ్నమోతుంది. ఆ కృషి ఫలితముగా మోక్షసాధన జరుగుతుంది. భాగవతము యను యీపంచాక్షరముల యర్థము, భాగవతము వల్ల మనకు గల్గు సత్ఫలితములు ఏవో వినండి:

‖పల్లి‖ భాగవతము విన్న బాగవుదుము
భగవంతుని రూపు కనుగొందము ‖ భాగ ‖

‖అను‖ పంచాక్షరంబులలో పొందు బరచిన నీతి
చేవగా కనుగొని చేకోందుము ‖ భాగ ‖

1. అవగుణములన్నిటిని అంతరింపజేయు
భాగవత సారమే భవహర వైద్యము
విన్న వినిపించిన, వివరణ జేసిన
వెంకటేశుని శరణు యిక తథ్యము ‖ భాగ ‖

2. ‘భా’ యన్న భక్తికి, బంధముల ముక్తికి
సూచనను సూక్ష్మము కనుగొందుము,
‘గ’ యన్న జ్ఞానము, సున్నిత సుజ్ఞానమని
చిత్తమున గ్రహియించి చేగొందుము ‖ భాగ ‖

3. ‘వ’ యన్న వైరాగ్య విహిత వైభోగము
వేదముల సారమని గ్రహియింతుము,
‘త’ యన్న తపమని, తత్వచింతనయని
తెలియగనే తమమును త్రుంచివేసెదము ‖ భాగ ‖

4. ‘మ’ యన్న ముక్తని మానవ గమ్యమని
మదిలోన చెరగని ముద్ర వేసెదము,
భక్తి, జ్ఞానములతో, వైరాగ్య, తపములతో
ముక్తిగాదా మన ముంజేతి ఫలము ‖ భాగ ‖

యింతటి దివ్య గ్రంధమీ భాగవత గ్రంధరాజమును పఠనము చేసిన వారికి, విన్న వారికి, వినిపించిన వారికి ఏటువంటి ఫలితము కల్గునో వినుడు:

|| పల్లి|| కష్టములు తొలగించు, యిష్టములు తీర్చెడి
కల్పవృక్షము యీ భాగవత రాజము || కష్టములు||

1. కల్మషములు కడిగి నిర్మలము జేయును
అలజడులు తొలగించి యాత్మ ధైర్యము గూర్చు
మలినములు తుడిచేసి మనశ్శాంతిని దెచ్చు
గ్రంధముల సారమీ భాగవత గ్రంధము || కష్టములు||

2. సింహ గర్జన విని పరుగిడే హరిణిలా
గంగ ప్రవాహమున గడిగిన శిలలా
ప్రభంజనా యలజడికి కూలిన మానులా
భాగవత పఠనతో సమయు పాపములు || కష్టములు||

3. చిలక చెప్పిన ముద్దు చక్కని పలుకులా
కల్పవృక్షము వద్ద కోరిన కోర్కెలా,
కామధేనువు చెంత యడిగున వరముల
తీర్చునిది యిహపర సర్వ కామములు. || కష్టములు||

4. భాగవతము విను, పఠియించు వారికి
భాగవతమందరికి విని పించు వారికి,
భాగవత గ్రంధము బట్టిన వారికిని
భవ బాధలు తొలగి బ్రతుకి యీడేరు. || కష్టములు||

మరి యిటువంటి అద్భుత మహత్తుగల యీ భాగవతమును ఎవరు తొలుత ఎవరికి వినిపించిరి యన, భగవంతుడు ఆదినారాయణుడే తొలుత నాల్గు శ్లోకములలో భాగవతమును బ్రహ్మకు చెప్పెను, యది నారదాది ప్రముఖుల ద్వార స్వర్గలోకమున విఖ్యాతమయ్యెను. నారదులవారే వేదవ్యాసునికి భాగవతము వ్రాయమని ప్రోద్బలము జేసిరి. వేదవ్యాసులు తను వ్రాసిన భాగవతమును శుకబ్రహ్మకు ఎరింగించెను. చిలక కొట్టుడు గొట్ట బడ్డ ఫలములా అ భాగవత మధుర ఫలము మరింత రుచికరమై, శుకుల ద్వార పరిక్షిత్ మహారాజుకు, సత్ సంఘములో సభాముఖముగా వివరించ బడెను. ఆ సభలోనున్న శూతుడు విని, శౌనకాదులకు తెలిపెను. వారి ద్వార విశ్వ విఖ్యాతమైన భాగవతము నియోగ బ్రహ్మ, బమ్మెర పోతరాజ భ్రమర పాననము చెంది ఆంధ్రమహాభాగవత మను తేనె పట్టులో చిక్కి మనకు దక్కినది. ఆతేనెను గ్రహించిన సుశీలా చెంచురామ సుతుడ నైన నేను గ్రోలి ఆనందముతో మరల మరల అదే భాగవత రస భాండాలను పంచు చున్నాను:

వినిపింతు గానము వీనుల విందుగ
వినరండో విమల గుణ చరితులార ‖ విని ‖

5. తొలుత బ్రహ్మకు జెప్పె తోయజ నాభుడు
నాల్గు శ్లోకములలో నిశితముగను,
ఆపరి నారద ప్రముఖులెందరి వలనో
అందరికి విదితమీ భాగవతము ‖ విని ‖

6. నిస్పృహ చిత్తుడై నలుగు వ్యాసుని గాంచి
నారదముని యతని నలత దూరము జేయ,
నారాయణుని కథలు ఒక చోటగా జేర్చి
భాగవతము వ్రాయమని బోధించెను ‖ విని ‖

7. వ్యాస భాగవత చరితమును గైకొని
తేనే పట్టుగ మలచె తెలుగు తేనీగ,
ఆ తేనే పట్టునే అందిచ వచ్చాడు
సుశీల రాముల సుజన సుతుడు. ‖ విని ‖

కాని యింతటి మహాకార్యము కొన సాగించుట అజ్ఞాని, పామరుడు, సంస్కృతాంధ్ర భాషా పటిమా విహీనుడు, సాహిత్య, సంగీత, లలిత కళలకు అపరిచితుడగు నాలాంటి వానికి వశమగుతుందా ? తప్పక అవుతుంది, ఎప్పుడు ? యీ పాటలు నేను వ్రాసాను, నేను పాడాను, నేను రచన చేసాను యన్న అహంకారము వీడిన మరు క్షణమే. శ్రీవెంకటేసుని సంకల్పముతో ప్రారంభమైన యీ ఆలోచన, ఒక ప్రయత్నమై, స్వామే నడిపిస్తుంటే యీపని ముందుకు సాగు చున్నది యన్న కనువిప్పు కల్గిని క్షణము నుండే. యీకార్యము తప్పక క్రియా రూపము దాల్చి మొక్కై, పెరిగి, ఆకుల తొడగి, పుష్పించి, పిందెలు, కాయలు, పండ్లు తప్పక అందరికి అందిస్తుంది ఒక నాడు! మరి యీ స్వామి ఎంతటివాడు యను కొన్నారు, మూగ వాడిని వాచాలునిగా మార్చగలడు, కుంటి వాడిని కొండ లెక్కించగలడు.

మూకం కరోతి వాచాలం, పంగం లంఘయతే గిరిం
యత్ కృపా తమహం వందే, పరమానందం మాధవం.

మరి యట్టి స్వామి కృపతో నాకీ భాగవత రచన అసాధ్యమెట్లు ? వ్రాసెడిది వ్రాయించెడిది వాడే!

యిందు నా సొంతము యించుకైనను లేదు
యంతయూ శ్రీహరి యానతి వరమే ॥ యిందు॥

1. పొలము దున్నెడి వాడు, యిత్తు నాటెడి వాడు
వ్యవసాయము చేసి కష్టించు వాడు,
పదువురికి పొందుగ, ఫలితమ్మిచ్చెడి వాడు
పరమాత్ముడా హరే పట్టె కలము నేడు ॥ యిందు॥

2. హృదయమున భావన్నై, మది లోన కల్పనై
పదముల వాహినై, పల్లవితో పొందికై
కథ తానై, కవితయై, కుసుమ సౌరభమై
ఎద ఎద లో నెలవుండు ఏడుకొండల వాడు ॥ యిందు॥

3. పలుకు తన చరితయై, ప్రస్తుతి కీర్తనై
పలుక ప్రతి ఎదలోన పావన రాగమై
పలికించు వాడతడే పరమాత్ముడు హరి
పులకింప జేయను పద్మనాభుడు యతడే! ॥ యిందు॥

అటు చూడుడు, సరస్వతీ నదీ తీరము ఎంత ప్రశాంతముగా వున్నదో, నదీ తటముని చుంబించు చున్న అలలు ఎంతో మృదువుగ, చల్లగ, ప్రియురాలిని కౌగిలిలోనికి గొని ముద్దాడు ప్రియుని వలె దోచుచన్నవి. ఆతీరమున వున్న వన సౌందర్యము గాంచుడు, ఎంతో అందముగా, చూడ ముచ్చటగా వున్నదో. ఆ వన వృక్షముల పై పక్షులు, తమ తమ గూడులందు జంటలతో గూడి పొందుగా నున్నవే! మృగములు యన్ని ఎంతో ప్రశాంతముగ తమ తమ నివాసములందు విశ్రమించు చున్నవే!

యిదేమి, యా వృక్షము క్రింద నిలుచుని ఆకాశము వైపు చూచు చున్న ఆ మహానుభావుడు ఎవరు? వేదములు విభజించినవాడు, అష్టాదశ పురాణకర్తయైనవాడు, బ్రహ్మసూత్రములు రచించినవాడు, గీత, విష్ణు సహస్ర నామములతో గూడిన మహాభారత కర్తయైన వ్యాసబ్రహ్మలా వున్నారు. ఏమిటి అటువంటి మహానుభావుని వదనములో విచారము కొట్ట వచ్చినట్లు కనిపించుచున్నది, కతమేమిటి ?

మదిలోన చింతగొనె మహిన మహితాత్ముడు
వ్యథతోన నలిగెను విబుదుడు వ్యాసుడు ॥మది॥

1. వేదములు విభజించు విజ్ఞాని కేలనో
భారముగ గుండెలో బాధలు చింతలు,
సర్వ శాస్త్ర జ్ఞాని సుమతికి ఎందుకో
శూన్యమై హృదయము శోకము నిండెను. ॥మది॥

2. విష్ణునామములన్ని ఒక వేయిగా కూర్చి
వివరించువానికి విగత హృదయము యేల
గీతామృతాబోధ గరిమగ జెప్పిన
జ్ఞానికి యేలనో ఎదలోన జ్వాల ? ॥మది॥

3. తామసము త్రుంచిన తత్వమసి కేలనో
తహ తహలు చిత్తమున తాపము చాల
తిరుమలేశుని బోలు తేజ స్వరూపునికి
ధరణిన దక్కక నేది దెచ్చెను శూల ? ॥మది॥

వ్యాసాయ విష్ణు రూపాయ, వ్యాస రూపాయ విష్ణవే అన్నారు, మరి విష్ణు రూపుడైన వ్యాసునికి యీ దైన్యము యేల? యీ బాధను తీర్చెడి వారే లేరా? లేకేమి, అదిగో అటు చూడుడు, నిత్య నారాయణ నామ ధ్యానము జేస్తూ ఆనంద డోలికలలో తూలయాడే మహానుభావుడు నారద మౌని గగన మార్గము వీడి నేలపై అవధరిస్తున్నారు.

ఊరక రారు మహానుభావులు. పూర్వము యిదే విధముగా యరుదెంచి వాల్మీకి ముని పుంగవులచే రామాయణము వ్రాయ ఆనతిచ్చిరి, మరి నేడు వారి సంకల్పము యేమో? వచ్చారు, వచ్చి వ్యాసుల వారిని దీవించగనే, నారద మౌని అక్కున చేరి వ్యాసులవారు యిలా యన్నారు. "స్వామి, ఏదో అవ్యక్తమైన వ్యథ మనసును తొలచి వేస్తూ, చిత్తమున శాంతి లేకుండా చేస్తున్నది. ఏకార్యము పైనను మనసు లగ్నము చేయ లేక పోవుచున్నాను. నా యీ యస్థిరతకు కారణమేమిటి? ఎలా యీచింతనుండి దూరమగుటో వివరింపుడని" యర్థించిరి. వ్యాసుల వారి వదన బింబము గాంచగనే నారదుల వారికి పరిస్థితి అర్థమై యిలా పల్కారు:

నాయనా చింతతో నలిగెదవు యింకేల
నరహరి కథ వ్రాయి నలత తీరును వేగ ॥ నాయనా॥

1. మాధవుని కథ విన్న, మహిమలు కనుగొన్న
   మహిలోన జనులకు మంగళము చాలా,
   హరినామ స్మరణతో హితమగు సర్వము
   సాగించు రచనను సంశయము యేల ? ॥ నాయనా॥

2. భవతాప హరము యీ భగవంతుని గాథ
   శ్రీనివాసుని కథలు శుభములిచ్చును చాల
   వేగమే చేగొని వివరించు భక్తిగా
   ఆది దేవుని కథలో అమృతము తేల ॥ నాయనా॥

3. మనసులో మథనలు మొదలుకే త్రుంచును
   శ్రీరంగనాథుని శుభ చరిత లీల,
   పాడగ, పల్కగ, ప్రతి గుండెలో హరి
   బంగారు రూపమే నిండు నిక బాలా! ॥ నాయనా॥
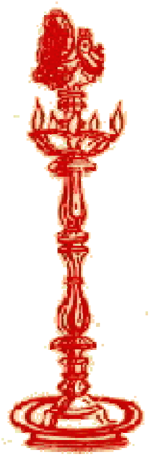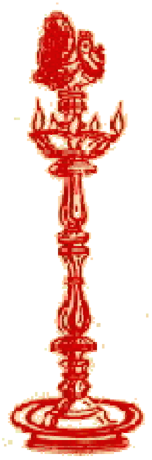
నాయనా! పరాశరాత్మజ! నీ గుండెలలోని జ్వాలలకు యిదియే వైద్యము. యీ వైద్యము విశ్వ జనుల భవ బాధలు తొలగించెడి దివ్య ఔషధమగును. కాన విశ్వ కల్యాణార్థమై భాగవతము వ్రాయుము యని యానతిచ్చి చనిరి.